
RECENZE

Moserová, J., Houšková, E.

THE HEALING AND TREATMENT OF SKIN DEFECTS

(S. Karger AG, Basel Switzerland, 1989, 163 s.)

V chirurgické praxi se velmi často setkáváme s kožními defekty ať původu mechanického (skalpace, dekubity, decollement), nebo termického (popáleniny, omrzliny). Defekty středního rozsahu jinak zdravého člověka sice neohrožují na životě, ale mohou jej na dlouhou dobu vyřadit z pracovního procesu i rodinného života. Při nevhodném léčebném postupu mohou zanechat trvalé funkční následky, které invalidizují a kterým lze správně volenou chirurgickou léčbou ve většině případů předejít.

Problematické kožních ztrát a jejich krytí věnuje proto odborné písemnictví stále značnou pozornost. Je aktuální nejen pro plastické chirurgie a lékaře zabývající se o léčbu popálenin, ale i pro všeobecné chirurgie a všechny terénní lékaře ošetřující v chirurgické ambulanci tato poranění, považovaná často za nezávažná. Problematika popálenin v soudobé válce a za mimořádných podmínek je rovněž známou skutečností.

Autoři J. Moserová a E. Houšková, výzkumné pracovnice laboratoře pro výzkum popálenin kliniky plastické chirurgie LFH UK Praha, vydávají v ediční řadě KARGER monografii Kožní ztráty a jejich krytí. Ve stručnější podobě vyšla tato monografie i v českém jazyce už ve dvou vydáních (Avicenum 1980, 1988), což samo o sobě svědčí o zájmu o tuto problematiku. Autoři publikace mají možnost být denně v těsném kontaktu s klinickými problémy a léčebnou praxí, jejich řešení mohou prověřovat v experimentu, a naopak experimentálně zjištěná fakta mohou předávat klinikům ke klinickému ověření. Právě tato souhra experimentální a klinické práce umožnila účelně vymezit tematiku výzkumných prací. A v této publikaci se chtějí autoři podělit o své poznatky a výsledky, které získali dlouholetou výzkumnou činností v problematice místní léčby kožních defektů; napomoci v úvahách o volbě jejich terapie. Z tohoto pohledu se uvedená monografie jeví jako vysoce významná. Poskytuje jednak výsledky současného výzkumu místních změn u kožních ztrát takového rozsahu, u něhož nedochází k celkové alteraci organismu, jednak má oprávnění být vhodným pomocníkem v současné chirurgické praxi.

V experimentech na laboratorních prasatech byl sledován rozvoj histopatologických změn a průběh reparativního procesu jak u povrchních defektů (mechanických i termických), tak u mechanických defektů v celé síle kůže. Brilantní histologická dokumentace ilustruje výsledky. Byl sledován rozvoj rané infekce, která je hlavním problémem u popálenin, a možnosti jejího ovlivnění prostředky místní léčby. V další části monografie jsou rozebrány a experimentálně prověřeny různé způsoby přípravy defektů ke krytí (tangenciální excize, enzymová nekrolýza) s histologickou kontrolou.

Byla uskutečněna retrospektivní studie z dokumentace souboru hospitalizovaných, u nichž rozsah popálené kůže nepřesahoval 15 % povrchu těla, v němž byla provedena časná nebo odložená nekrektomie, a porovnána s kontrolním souborem hospitalizovaných na oddělení popálenin kliniky plastické chirurgie před 30 lety, kdy nekrózy byly ještě ponechávány spontánnímu odloučení. Z výsledků jednoznačně vyplývají výhody časně nekrektomie. Jakmile se chirurg rozhodne excidovat nekrotickou kůži, musí zároveň volit nejrychlejší cestu k definitivnímu krytí defektu autotransplantátem.

Další kapitola, z klinického pohledu nejucennější, ukazuje možnosti krytí kožních defektů. Ukazuje úlohu dočasných krytí, výhody biologických krytí před syntetickými, zejména xenotransplantátů, podloženou sledováním v experimentu na zvířeti, z něhož vyplývají závěry pro klinickou praxi. Definitivní krytí pak představuje dosud pouze autotransplantát.

Na 163 stránkách textu napsaná kniha obsahuje 76 fotografií (převážně histologických řezů) a 30 tabulek. Je přehledná, zpracovaná na soudobé úrovni. V závěru je uveden soupis literatury čítající 193 citací. Nutno přiznat, že záměr autorů – postihnout problematiku v co největší šíři – byl v podstatě splněn. Jde o precizně vypracovanou studii, která je významným vkladem do banky poznatků o kožních ztrátách a jejich náhradě, je ji možno také považovat za vhodnou příručku, která poslouží všem chirurgům ošetřujícím tato poranění.

Plk. MUDr. L. Vykouřil, CSc.